

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:		Felelős szerkesztő	Kiadó laptulajdonos:	== Egy példány ára 4 fillér. ==
Helyben: Negyedévre	8 korona	Rudnyánszky Gyula.	Hászlió József.	Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Egy évre:	12 "			Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon
Helyre: Negyedévre	5 "			
Egy évre:	20 "			

ROSTA.

Széchenyi, Deák, Kossuth nevét emlegeti legtöbbször együtt a hódolat. A legnagyobb magyar, ez a jelszó gyakran forr össze ezzel a három névvel. A nagy Wesselényi Miklóst ha nem is felelte el, de nem veszi oly sűrűn ajkára a hü kegyelet.

Pedig Wesselényi Miklós valóban óriás a nagyok között és kétségkívül eszményképe volt Széchenyi István és méltán nevezhető legfőbb nagyjaink egyikének.

Debrecen város közéletének egyik ismert, derék egyénisége, Kardos Samu dr. a jeles ügyvéd, ugyszólván egy egész életet szentelt arra, hogy Wesselényi életét és jellemrajzát a történeti adatok teljes felkutatásával megírhasssa. Most készült el Kardos Samu e hatalmas, kimerítő történeti életrajza s az író éppen abban fárad, hogy műve mielőbb megjelenjen.

Magáról a történeti életrajzról, melynek csupán egyes nagybecsű részleteit ismerjük még, ezúttal nem kívánunk méltató sorokat írni. De már most meg kell hajtannunk a nagyrabecülés lobogóját Kardos Samu érdeme előtt, a ki a rajongás akadályt nem ismerő szívósságával és akaraterével kutatta fel, gyűjtötte össze a legapróbb részletekig az összes adatokat, okiratokat és forrásokat, levelezéseket és eseményeket, melyek Wesselényi Miklós életére, pályájára, működésére, hatására vonatkoznak és egyéniségével, jellemével, eszméivel összefüggésbe hozhatók.

Valóban bámulatos, páratlan tudományos és történeti értékű az a nagy munka, melyet Kardos Samu éveken át rejtetten, a szeretet áhitatos gyöngédségével és a rajongó tudós mesés szorgalmával végzett.

Valósággal kincses bánya az a rengeteg gyűjtemény, mely évek csodás kitartásának és áldozatkészségének eredménye.

Debrecen város büszke lehet rá,

hogy falai közt ilyen férfiú él, aki csaknem egész életét egy magasztos feladatnak, Wesselényi Miklós dícsítésének szenteli.

Örvendünk, hogy a huszadik század önző, anyagi világában éppen Debrecen ajándékozza meg a történettudományt oly eszményi törekvésű férfiúval, a ki a magyar nemzet egyik mindörökké legnagyobb fiáról a becsesnél becsesebb történeti okiratok egész kincses táráát gyűjtötte össze.

Nagyobb gazdagság ez, mint hogyha a Hortobágy kopár 42,000 holdját egy éjszaka valamely rejtelmes varázslat bácskai fekete földdel cserélné ki.

* * *

A debreceni színházat az idei ősszel október elsején az *Aranyvirág* című daljátékkal nyitják meg. — Csekélységnek látszik. Hiszen nem új a színház, nem új a színház és a színház kapui mindössze 143 nappal ezelőtt záródtak be. Mégis súlyos bizonyíték ez a különös véletlen.

Mert rendszer van a dologban. S azt bizonyítja, hogy a színház bizony nem közművelődési intézmény többé, nem a hazafias lelkesedés, a nemzeti fellángolás, nem a költészet, az alkotó erő tiszteletének felszentelt temploma, hanem közönséges áruhasználat. Üzlet a színház; a közönség léha izléstelenségét, szórakozási vágyát, felületes mulatság után loholását elmésen kiaknázó üzlet. A színészek okleveles pályán keresik a kenyeret és arra törekcsenek, hogy a kenyérhez minél több kalács, esemege és pezsgő is jusson. A színigazgatók pedig minden órának leszakasztják virágát s élnek az idővel.

Az ilyen megnyitási cédaság teljes meztelenségében leleplezi az uralkodó üzleti szellemet.

Uram fia, még ha látogatást teszünk is, kiöltözködünk s igyekszünk ünnepies külsőséggel bizonyítani tiszteletünket.

Hát miért ad egy város sok-sok ezer korona segítséget a színháznak, mikor még csak az első estére se veszi fel ünneplőjét az üzlet tulajdonosa?

* * *

A sajtószabadság nem jelenthet korlátlan szabadosságot. Nem jelentheti hogy szabad munkás polgárokat a haza elhagyására, muszka zsoldba szegődésre lázítani. Nem jelentheti, hogy egy emberrel szabad hét bört lehuzni, aztán öt elevenen megégetni s végül a férjek és feleségek tömegét, a magán élet titkait, a házi tűzhely tisztességét piacra hurcolni.

Jól teszi mindenki, ha az ilyen kinövéseket irtja, pusztítja. A sajtónak és az igazi sajtószabadságnak — használ vele . . .

Munka és tőke.

— szept. 16.

A természettudományok mesés fejlődése után a csodás találmányok fölfedezésében soha ki nem merülő emberi elme ujabban a társadalom tudományával, az ugynevezett szociológiával foglalkozik a legszivelebben.

Egész könyvtárra való irtak össze különösen német, francia és angol tudósok arról, hogy a mai világrend nem felel meg többé az emberiség természetes igényeinek.

A társadalom tudomány ilyen irányu fejlesztése s művelése nemcsak hogy nem kívánja, hanem egyenest kizárja az erőszakosságot.

Midőn a társadalomtudomány művelői, nagy elmék, lánglelkű férfiak, igazi tudósok a világrend megváltozását készítik elő, a jövő számára dolgozzák fel a talajt. Magot vetnek. Az eszme fegyverével harcolnak és éppen ezért a a jövő érdekében még csak gondolatban sem veszik be eszközeik közé a társadalmi rend erőszakos felforgatását.

A jövő hatalmas zenéjét azonban meg nem értik a kerges tenyérűek tömegei. Nekik nem az eszme kell, hanem annak eredménye. Ők már a győzelmet értékesíteni szeretnék, természetesen a maguk ja-

FERENC JOZSEF KESERŰ VIZ az egyedül elismert kellemes ízű természetes hashajtószert.

vára. A társadalomtudomány tudós művelőinek célját meg nem értik vagy félreértik.

Igy esik aztán, hogy a világrend új alakulásának szükségszerű bekövetkezését hirdető társadalomtudósok nyomában egyre nagyobb tömeg rázzák az öklöt és meg nem emésztve az eszme magasztosságát, az önzés türelmetlenségével máris aratni akarnak.

Munka és tőke így kerül mindinkább egymással szembe s a munkás kezek durva erőszakossága egy idő óta végtelen károkat okoz egyrészt a kenyéradó tisztos tőkének, másrészt — a mi még súlyosabb — a jövő átalakulásukat előkészítő *szociális eszme* egészséges terjedésének.

A társadalomtudomány diadala még messze van. A munka erőszakoskodása ellenben nagyon is itt van a világ nyakán és a mai törvényes rend, a ma élő emberiség lét érdekében a hatalom kezelői kénytelenek korlátokat emelni a medréből zagyván, idő előtt, vadul kiáradó munkás erőszak elé.

A megélhetés viszonyai az egész világon rosszak. Nemesak a munkást sújtja ez az állapot, hanem a munkaadót is. Sőt a munka még előnyösebb helyzetben él, mint a tőke.

A munka társadalmi terhei, kötelezettségei jóval kisebbek, mint a melyek a tőkét, az anyagi és szellemi tőkét sújtják.

Mi joga meri tehát a munkás a jogegyenlőséget (melyből ő állítólag ki van tagadva.) Ugy értelmezni hogy csakis a munkának legyenek jogai, a tőkének ellenben csupán kötelezései, a legcsekélyebb jog nélkül?

Azok a visszaélések, melyeket ezen a téren a munkások elkövetnek, kötelességévé teszik az államnak, hogy a másik fél, sőt immár a lakosság jelentékeny többségének megvédelmezésére is gondoljon.

A munkás szerződik a munkaadóval. A szerződést tessék mind a két félnek megtartani! A munkaadó többnyire meg is tartja, hiszen kénytelen megtartani, a munkás ellenben akkor szegi meg, amikor neki tetszik.

Az állam gondoskodik arról, hogy a szegődött cselédet (a ki végre is szintén csak szerződött munkás) karhatalom kényszerítse visszatérni a munkához, melyet szerződészegéssel, jogtalanul elhagyott.

En azt hiszem a munka és tőke áldatlan veszedelmes harcának csak az vethet igazságosan véget, ha az állam törvényhozási úton mielőbb szabályozza a munka és tőke kölcsönös jogviszonyát.

A legszigorubbán büntetni kell a tőkét, ha a munkát kizsákmá-

nyolja, embertelenül az emberi erőt kifacsarja. De viszont kegyetlenül sújtani kell a munkát, mely a tőke boldogulását rendszeresen, erőszakosan megakadályozza. Kényszeríteni kell a munkást, hogy szerződését tartsa meg, elvállalt kötelességét teljesítse.

Végre is rá kell jönnünk, hogy nem csupán munkásokból és nem csupán munkásokért áll a világ!

Továbbá az emberiségnek mindenki munkás tagja s más ember is követelhet védelmet az államtól nem csak a munkás.

A világrend átalakításán dolgozó társadalomtudomány eszméinek diadalát kockáztatja a munka folytonos erőszakoskodása a tőkével szemben.

Az eszme csak úgy győzhet, csak úgy készítheti el a jövő diadalát, ha *igazság és emberszeretet* vezérli hőseit.

Divéki.

szeptember 16.

— A véderőtörvény revíziója folyamatban van és amint ezt már hírül is adtuk, a kétéves szolgálat elve alapján készül. Lassan-lassan kiszivárognak a részletek. A legfontosabb részlet az, melynek hírért illetékes forrásból vesszük. A tervezet szerint ugyanis *ezentul két éven belül ugyanannyi újoncot fognak behívni, mint eddig három év alatt és ezenfelül követelni fogják a létszám emelését, melyet eddig el lehetett érteni.* Ilyenformán a hadsereg költségei évi ötven százalékkal emelkedni fognak. Kétségtelen azonban, hogy a harmadik szolgálati év gazdasági előnyt jelent.

— Az elnökválasztás előtt. Az amerikai Egyesült Államokban már mindennél erősen készülődnek az — elnökválasztásra — s az általános izgatót érdeklődést, amely a választás iránt nyilvánul, bizonyítja az a sok fogadás, amelyet a választásra ezuttal is kötöttek. E fogadások közül kétségtelenül a legkülönösebb az, amelyet egy st-louisi szerezsen, Roosevelt elnöknek egy lelkes híve kötött, a ki öt dollárral szemben az életét tette kockára, arra az esetre ha nem az ő jelöltjét választják meg. A szerezsen annyira bizik Roosevelt győzelmében, a következő kötelezőnyt írta alá: *Üdv az olvasónak! Vegyétek tudomásul, hogy én Americ Pates testileg és lelkileg egészségesen megesküdtem arra: hogy földi létetek véget vetek és hét nappal az 1904 évi elnökválasztás után az Eads-híd közepéről a Mississipibe ugrom, arra az esetre, ha Roosevelt Tiva dert, a republikánus párt jelöltjét nem választják meg újra elnöké. Ezt a fogadást természetesen már nem lehet komikusnak mondani, de rendszeren az elnökválasztás előtt kötött fogadások mulatságosak szoktak lenni. Így ha négy évvel ezelőtt Mac Kinleyt nem választották volna meg elnöké Newyork egyik ismert és tekintélyes borsejéltogatója kénytelen lett volna a kinstári palota nyílt lépcsőházának legfelső fokáról a Mary had a little Lamb kezdetű gyerekverset tízszer egymásután elszavalni. A válasz-*

tás eredménye megkímélte őt ettől, de az a kivel fogadott kénytelen volt a versét nagy tömeg előtt kétszer egymásután elszavalni. Ugyanakkor egy hölgy fogadott kedvesével: hogy a felesége lesz, ha Mac Kinleyt nem választják meg. Miután azonban Mac Kinleyt megválasztották a szerencsétlen szerelmes a fogadás szerint kénytelen volt gyermekruhában, nagy szópóúveggel végig kocsizni Boszton utcáin. Egy newyorki fiatal kereskedő arra kötelezte magát, hogyha Bryan megbukik visszafelé kéfélt karima nélküli cilinderben sétál egy hónapot Newyork utcáin. Azt mondják, hogy a könnyelműen fogadó fiatal ember csaknem kétségbeesett, amikor látta, hogy minő feltűnést kelt különös cilinderével. Egy vasuti tisztviselő Bryan bukása után kénytelen volt aroának egyik felét simára leberetválni, míg a másik felén megkellett hagynia erős szakállát és bajuszát. Általában Bryan bukását sokan szenvedték meg hasonló módon s annak idején például hasábokat irtak az amerikai újságok egy newyorki atlétról, aki arra kötelezte magát, hogy Bryan bukása esetén frakkban, fehér nyakkendővel és monoklival a szemén átussza a Hudson-öböl és ezt a választás után nyomban meg is tette.

Kamarai közgyűlés.

— szept. 16.

Az őszi munkaidőnyben első közgyűlését tegnap tartotta a kerületi kereskedelmi és iparkamara, melyen Szabó Kálmán elnökle alatt nagy számmal vettek részt a tagok. Előadói tisztet teljesítettek: Szávay Gyula titkár, dr. Rédei Rezső h. titkár és dr. Rácz Lajos fogalmazó.

A kamara munkáságának legilletékesebb helyről jött szép méltánylása az elismerés, melyet a keres. miniszter közzölt a kamara iparfejlesztési és szaknevelési programjáért és annak buzgó áldozatkész valóításáért. Ez elismerés bejelentésével indult meg az elnöki előterjesztések gazdag sorozata, melyben sorra kerültek a kamara kerületben újabban engedélyezett ipari vándorszaktanfolyamok, a kamara újabban kiadományozott ipari és kereskedelmi ösztöndíjai az államségélyes vállalatok évi felülvizsgálata, a soproni kamarai kongresszus határozatai, számvevő bizottsági jelentés, újabb miniszteri rendezések, személyi ügyek stb.

A titkári ügyforgalmi jelentés után következtek a napi rend egyes pontjai, melyekben több igen fontos közgazdasági kérdés került részletes tárgyalás alá.

A debreceni iparszakiskola ügyében a kamara újabb kezdeményezésére ismét fölvetett tárgyalásokat örömmel fogadta a közgyűlés és bár nehézkeseen halad előre ez ügy, már némi sikert ígér, miért is fokozott szorgalmazását határozották el.

A kamarának a végeladasi visszavételéről tett felterjesztésére kapott helyeslő miniszteri válasz, továbbá több államségélyes elintézés, melyekben különösen a kisipari és kisipari szövetkezetek igen tekintélyes segélyezése adta újabbban meg, került sorra.

A kamara 1905 évi költségelőirányzata tárgyalatott ezután, melyben látható, hogy kamaránk egyike a legrendezettebb anyagi viszonyok közt működő és nagy bevételű a legnagyobb részben érdekelttségére visszafordító kamarának.

Az ipartörvény reformjának előkészítése, a vasárnapi munkaszünet törvényes szabályozása, a szövetkezeti törvénytervezet kerültek aztán megbeszélés alá. Mindhárom oly nagy jelentőségű, köz és magánérdekeket érintő kérdések megoldására törekszik, hogy különös figyelmet kelteni van hivatva.

Az ipartörvény reformjának előkészítése, a vasárnapi munkaszünet törvényes szabályozása, a szövetkezeti törvénytervezet kerültek aztán megbeszélés alá. Mindhárom oly nagy jelentőségű köz és magánérdekeket érintő kérdések megoldására törekszik, hogy különös figyelmet kelteni van hivatva. Az ipartörvény reformjára vonatkozó anyag, a kívánságok és panaszok megtárgyalására a kamara a kerületbeli ipartestületeket és a testületben nem szervezkedett iparosok képviselőit is nagy gyűlésre fogja összehívni, hogy közvetlenül az érdekeltiségek is módot adjon szóhoz jutni. Ez alkalommal tekintve a tárgy rendkívüli fontosságát s azt, hogy az iparosság évtizedes kívánsága egy lépéssel közelebb jutott a megvalósuláshoz, a kamara közgyűlése Hieronymi kereskedelemügyi m. kir. minisztert melegen üdvözölte. A szövetkezeti törvénytervezetről nagy terjedelmű és részletes előterjesztést készített a hivatal, melyben a tervezet több pontját veszi az ipari és kereskedelmi érdekek megóvása céljából bírálat alá és több tételt magának a szövetkezeti eszmének érdekében is módosítani kíván.

A földmívelésügyi kormány actiója a kender és lentermelés előmozdítása, az áztatók és feldolgozó telepek segélyezése tárgyában, örömmel fogadtatott és a kamara készséggel lesz segítségére a kormánynak a közérdekű munkában.

Több vásári és vámügy elintézése után, újra szervezték a törvényhatósági ipartanácsokat, majd a kereskedelemügyi miniszter tervezet került szóba, melylyel a tanonc és segédmunka kiállításoknak országosan szakszerű és rendszeres megtartását célozza. Budapesten országos kiállítás, azt megelőzőleg kamaránként kerületi, azok előtt az egyes alkalmasabb községekben helyi kiállítások rendeztetnének évenként, hogy ez által az ipari szaknevelést elősegítsék. A kamara örömmel üdvözli e szép tervet, kész annak valószínűsítésére közremunkálni, bár némi aggodalmak vannak, hogy a mai tanoncoktatásban nem elég gyakorlati ipari rajzoktatás mellett, másrészt tekintve a közönység közönyét is, lesz-e oly eredmény elérhető, mint várjuk.

Több iparjogi kérdésről, mint a kőműves és ücsiparosok munkavállalási hatáskör surlódásai, a női szabók, a cukorkészítők iparjogosítványi adott még a kamara véleményét.

Hozzájárult a nagyváradi kamarának azon javaslatához, hogy a tengerire vonatkozólag a mezőgazdáknek megadott kedvezmény az ipari szeszgyárakra is kiterjesztessék.

A takarmány szállítási kedvezményt a kereskedőknek is megadni kívánja.

Szükségesnek véli a motorbenzin árbeli meghatározásának, mely folyó évi júniusban hatályát veszítette, ismét életbe léptetését, mert ugy a mezőgazdasági, mint ipari üzemekben nagyban elterjedt motorok hajtásához használt benzinek önkényes nagymérvű megdrágítása nagy gazdasági károkat okozhat.

Nem járult ellenben a soproni kamara azon javaslatához, hogy az önálló iparosok és kereskedők cenzusához nem kötött választói jogot nyerjenek, és a titkos szavazás hozassék be, mert egyrészt ez tisztán politikai kérdés és így nem való közgazdasági programba, másrészt nem is lenne méltányos egyik termelő osztályt így kedvezményezni, a titkos szavazás pedig népünk jellemével, alkotmány fejlődésünkkel nem egyez.

Több államsegélyes kérvény és iskolai segély kérelmek következtek még és zárták be a kamarai közgyűlés tárgyalását, mely a késő esti órákig elhúzódott, a tagok kitartó érdeklődése mellett.

EGYHÁZ és ISKOLA

Papi vizsgák. Tegnapelőtt s tegnap tartották a kollégiumban az ev. ref. segédlelkészek papi vizsgáját. Összesen 17 jelölt volt. Ezek közül Kerekes Gyula s Percz István jeles képesítést nyert. Jó és egyszerű képesítést kaptak: Bartha György, Fóris Lajos, Imre József, Juhász Elek, Kovács Károly, Lengyel Imre, Nagy Vilmos, Séley Lajos, Simon Gábor, Szeremley Gyula, Szinok Zoltán, Tóth András, Tóth Gyula, Ujlaki Miklós.

Külön tett vizsgát Vajó Sándor woodbridgei lelkész Amerikából és pedig jó eredménnyel. Tekintettel arra, hogy körülményei vissza szökték Amerikába, Kiss Áron ev. ref. püspök megadta az engedélyt arra, hogy a törvényes idő letelte előtt felszenteljék. Vajó Sándor felszentelését ma tartják, a ki azonnal indul vissza Amerikába.

A teológiát végzett növendékek kápláni vizsgája tegnap vette kezdetét s mai is tart a kollégium dísztermében.

Gondnoki ülés. Az Andaházi — Szilágyi intézet gondnoksága Kiss Áron ev. ref. püspök előklate alatt tegnap délután 5 órakor gyűlést tartott, melyen az iskolai év elején felmerült ügyeket intézték el.

A halápi iskola. A halápi lakosok azzal a kéréssel fordultak a tanáshoz, hogy az iskolát a Bokorhegyen, ne pedig a 13. sz. telken építsék fel. A tanács a jövő hét szerdáján a helyszínére utazik, hogy így állapítsa meg, melyik hely lenne alkalmasabb az iskola céljaira.

Felső ipari szakiskola. Debrecen városa tervbe vette, hogy Debrecenben felsőipari szakiskolát épített. Ebben az ügyben ma Vig Albert iparoktatási főigazgató Debrecenbe érkezett és beható eszmecsere-t folytatott Kovács József polgármester, Bészter Károly tanácsnok, Szabó Kálmán kamarai elnök és Szávay Gyula kamarai titkárral.

Tanulmányi kiküldetés. A kollégium tanárhara minden évben egy-két érdemes hittanhallgatót külföldi egyetemre küld, tanulmányainak folytatására. Ez évben a tanári kar egyhangulag ifj. Kiss Albert végzett hittanhallgatót a ki tegnap tette le szép sikerrel a kápláni vizsgát, ajándékozta meg e kitüntetéssel. A külföldön töltendő egy évre 2000 koronát utalványozott ki a Tanári kar a tanulmányialapjaitól. Itj. Kiss Albert f. hó 20-án indul Utrechtbe, a hol az iskolai év első felét tölteni szándékozik.

Karcsi párba.

Csokonai és a másik szobor beszélgetése.

Nagy mozgás van a kollégium előtt. Sűrűnek, forognak a jogászok, tizével járnak ki s be a kapukon, csoportba verődnek, meg szétoszlának. A ki a szürke falak előtt nyüzsgő tömeg természetrajzát ismeré, azonnal tisztában van vele, hogy a jogászok közt valami van. Valami olyan dolog tetszik tudni, a mi titok, még pedig nagy, de négy szemközt barátságból, becsületszó terhe alatt háromszáz polgár ur tudja. És a jogászok dicséretére legyen mondva, ezt a terhes titkot a háromszáz gyerek közül egy sem adta tovább. Hanem kérem ott van az emlékkert mellett ez a sok vén akácfa. Ezek minden szót meghallanak s olyan pletykák, hogy mindent elzizegnek a — szabadságszobornak. A szabadságszobor pedig — asszony. Nappal még csak hallgat, hanem este, mikor az utolsó kis vonat kongatása valahonnan a Hungaria felől hallatszik, megigazítja fején a sisakot s átszól Csokonaihoz.

— Mihály! Édes Mihály! Nem hallja?

— Hallom én no! Nem vagyok tán süket?

— Ejnye de morózus ma este. Talán bizony üres a kulacs?

— Jó lesz, ha befogja a száját és nem hápog nekem mindig a kulacsról. Tudja, mióta maga itt van, azóta mindig kellemetlenkedik velem.

Vitte volna el az ördög Tóth Andrást Amerikába, de mielőtt magácskát kifaragta vén önhitt. Azt hiszi, mindenki szerelmes bele, s azért bámulják. Hallaná csak, miket beszélnek magáról, mikor jönnek onnét át s mellettem a Péterfiára, meg a Vár-utcára sietnek? No mert hogy sietnek! Az én időmben a futó bolond szaladása is karlsbadi sétat volt ezeknek a rohanásához képest.

— Aztán mert az emberek sietnek, azért udvariaskodik velem ugye bárkedves Vitéz?

— Hallgasson maga . . . maga . . . Dorottya! Oh hogy a mennydörgős . . . most meg már bömböl. Hát mi lelte?

— Még azt kérdi, mi lelt? Hát az lelt Miska, hogy te olyan vagy, mintha már meguntál volna. Bezzeg az első napokban aludni sem hagytál, annyit feleségtől, sőt . . . sőt azt is mondtad, hogy hasonlítok Lillához. Most meg meg sem akarod hallgatni, a mit mondok. Pedig isten bizony érdekes.

— Mondjad hát, de hangosabban, mert a kősi zajától nem értem. A nagytemplom órája is most tud kongatni, a f. e. m.

— Na jó, hát elmondom. Ismered Karcsi gyereket, a jogászt?

— Az a melyik minden éjjel ittasan megy itt haza?

— Azt.

— Jó pofájú kölyök.

— Azt mondják a jogászok, ma duelluma volt.

— Annak a göthösnak?

— Igen. Azt is mondják, hogy valami asszony van a dologban.

— Először is azt sem hiszem hogy egyáltalában párbaja volt, másodszor azt sem hiszem, hogy asszonyért párbajozott, harmadszor pedig hallgas, mert ép most lökték ki a Bikából s ha jól látom — erre tart.

Másnap este szabadságszoborasszony, még a Bikánál sem volt a kis vonat, már is szólt.

— Miska!

— No?

— Láttam a Karesi gyereket. Araszos fekete flastrom van az arcán. A füjtől a szájáig vágta meg az ellenfele. Hanem azt mondja az öreg ákác, hogy Karesi tegnap hallani sem akart a párbajügyről, ma pedig szél-tiben-hosszában beszélt a részleteket. És látod csakugyan asszony az ok. Maga Karesi mondta. Én is hallottam. Itt mondta el nyoc jogásznak egymás után titokban előttem. Hanem hallod szeptet ütött a fejembe az, hogy minden jogásznak más asszony nevet mondott. Te olyan híres okos pap vagy, hát mondd meg nekem, mi volt annak az oka?

— Hát az az oka kedves Julcsám, hogy még is nekem volt igazam, amikor azt mondtam, hogy Karesinak nem volt párbaja. Ma délelőtt ugyanis a kerítés mellett találkozott Karesi egy titokzatos urral, a ki nagyon kérte, hogy senkinek ne árulja el, hogy ő vágta meg, mert akkor ő hozzá nem megy többet senki. Én eleinte nem értettem a dolgot. Hanem a mint ez a titokzatos ur elment, egyszer csak biceg Karesi után a vén Guszti, a kit különben azért szeretek, mert ép ugy szeret inni mint én. A penát is jól forgatja. Megállítja Karesit s azt kérdi tőle: — Mit beszéltél te olyan hosszasan a borbélyoddal?

— Ahán, hát a borbélylyal duellált?

— Duellált a fanéval. A borbély megberetvált s véletlenül megvágta. Karesi pedig azt híresztelte, hogy párbaja volt. Ennyi az egész. És az ilyen mafflak mint te, begortok az ügyes fattyunak.

Alig fejezték be a mondatot Isóó Miklós remeke, amint jött Karesi rettenetesen beállitva. Rádült a kerítésre, behajolt s — beesett és elaludt a puha fűvön. Szabadságszoborasszony még állt, de Vitéz leintette:

— Ugyan Julcsa hallgass már. — Alszik szegény. Itt alszik a kertemben. Ne kiabálj, mert felébreszted s akkor el megy innen, pedig olyan jó borszag, ör. belőle. . .

Pipa Ernő.

H I R E K .

A budapesti meteorológiai intézet jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 15-én. Némi hősültyedés, sok helyütt eső esetleg zivatar várható.

* A Kubelik-pár Debrecenben. Azt az újabb híradást vetük, hogy csak szombaton fog a világhírű hegedűművész angyali szépségű nejével Széll Mariannal városunkba érkezni. Velök jön a két iker gyermek s a kellő számú kísérettel. Saját szalon kocsijukban fognak megérkezni. — Ezt a remek kivitelű kocsit egész Európában használták s mindig a vonathoz csatolták a midőn utaztak. Így már megérkezések is látványosságba számba fog menni. A gyermekek egész télen át itt maradnak Debrecenbe a nagypapánál, Széll Farkas kir. ítélő táblai tanácselnökknél. Rövid itt tartózkodás után a Kubelik pár innen egyenesen Spanyolországba fog utazni, míg végre fáradalmukat kipihenni ismét Csehországi Kolini kastélyokba térnek vissza, melynek mesés berendezésétől mincenki el van ragadtatva, aki látta volt a muzsa által felszentelt idilli helyet.

* Kinevezés. A belügyminiszter Hajdúvármegyében a felsőjózsi anyakönyvi kerületben Márki Lajos segédjegyzőt anyakönyvvezető helyettesé nevezte ki és őt a házassági anyakönyvvezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

* A főkapitány uton. Végh Gyula rendőrfőkapitány szabadságidejét a vidéki nagyobb városok intézményeinek tanulmányozására fordítja. A mint megirtuk, tegnapelőtt Szegeden volt, ahonnan tegnap Nagyváradra érkezett. Valószínűleg ellátogat Aradra és Kolozsvárra is. A főkapitány e hónap 25-én tér haza utjáról, amikor hivatalát azonnal át is veszi.

* A pallagi vasút kiépítése. A városi tanács tegnapi ülésén Aczél Géza főmérnök beterjesztette a pallagi vasút tervét. Ezek szerint a város a vasutat Sámsonig építtetné ki, ha Sámson község hajlandó 60,000 koronával járulni a költségekhez. A városi tanács azonban már ma felir a miniszterhez, hogy a tervbe vett vasút közigazgatási bejárását rendelje el.

* Lefujtak! Tegnap délelőtt mindenfelé az országban felharsant az ezredtrombitás panaszos, de mégis ujjongó szavu kürtjele s a következő pillanatban tömérdek piros és kék sipka repült a levegőbe: lefujtak! Aki nem volt katona, nem tudja, hogy mit jelent ez annak az öreg harcosnak, aki három év óta éjjel-nappal, reggel este egyebet sem tett, mint ezt a trombitaszót várta. Az idén ugyan az obstrukciót ezért becsülik nagyon a keszárnyákban — a nagy manőverek elmaradtak, de azért volt izzadni való augusztusban, szeptemberben elég. A tüzérség az idén a lövőgyakorlatokat tartotta meg a hadgyakorlatok helyett, a gyalogságnál az ezredösszpontosítások folytak, melyeket egyébkor júliusban szoktak megtartani. Holnap már mindenfelé rogyásig szállítják a vonatok a rezervistákat, akik most aztán igazán tiszta meggyőződéssel éneklik, hogy: Nem parancsol nekem. . .

* Hajdunánás ünnepét elhalasztották. E hónap 25-ére tervezték a nánásiak az

ottani Kossuth-szobor ünnepélyes leleplezését. De — amint értesülünk — a leleplezést el kellett halasztani, miután csak a talapzat érkezett meg, de a szobor még nem. Az ünnepélyt újabb terv szerint október 2-án készülnek meg tartani.

* Elhunyt esperes-plébános. Németh Gyula geszterédi róm. kath. esperes-plébános 50 éves korában elhunyt. Az elhunytat Egerbe szállítják és ott helyezik örök nyugalomra.

* A bekvártélyozás alkonya. Lesznek akik ennek a hírünknek az olvasásánál azt fogják mondani: *hálistennek!* De lesznek, akik felfognak sóhajtani: *anyu be kár!* Az előbbi a házigazdák fogják mondani, az utóbbit a házbéli fehér cselédek. (Azért nem kell mindjárt rosszat gondolni.) A kétféle hatású hír röviden ez, hogy a városi tanácsnak a városi főmérnök kidolgozott tervezete szerint az a szándéka, hogy megkimérendő a polgárságot a katonai beszállásolások ügyétől bajától, a Nyulason 78,000 korona költséggel barakokat építtet. A városi tanács ma már tárgyalásba is lép az illetékes katonai hatósággal eziránt.

* A fancieskai iparvasút műtanrendőri bejárása holnap délelőtt 9 órakor lesz. A bejárásnál Kovács József polgármester, Aczél Géza főmérnök, dr. Magoss György főügyész, Körner Adolf tanácsnok, Török Gábor erdőmester képviselők Debrecen városát.

* Felhívás. A debreceni 48—49-es igazolt honvéd tagjai felkértenek, hogy e hó 25-én délután három órakor a városháza tanácstermében tartandó gyűlésre sziveskedjenek megjelenni. Tárgy: Elnökválasztás és pénztár átvétel. Kelt Debrecen, 1904. szeptember 15-én. Az elnökség.

* A figyelmes posta. Ismeretes dolog, hogy a magyar királyi posta pontosság, megbízhatóság és szakértelmi kiválóság tekintetében az európai posta-intézmények közt a legkitünőbb közé tartozik és e jeles tulajdonságai révén igazán világhírű. Kicsi, de felátte jellemző eset bizonyítja ezt a következőkben is. A Szabadság múlt hónap 27-én panaszt tett közü a közönség köréből. És a nagyváradi postai igazgatóság tegnap már külön levélben értesített minket, hogy a levélszekrényekben elhelyezett levelek biztossága érdekében megfelelően intézkedett. Egyben azt is hírül adta a figyelmes postai igazgató, hogy mihelyt a nagyobb alaku levélszekrényekből készletet kap, a debreceni Deák Ferenc utca 1 szám alatt elhelyezett kisebb szekrényt azonnal ki fogja cserélni. E jelentékenynek nem mondható ügyben nyilvánult figyelmeség is a mi postánk mintaszerűségét és postásaink páratlan kötelességtudását bizonyítja.

* Halálozások. A helybeli anyakönyvi hivatalnál tegnap a következő halálosok jelentették be: Babók Sándor ev. ref. 74 éves. Gergely Erzsébet róm. kath. 18 hónapos, Kiss Ilona róm. kath. 21 hónapos és Szücs Mihály ev. ref. 58 éves.

* **Hazajönnek a katonák.** A tenkei hadgyakorlatokat tegnap befejezték. A 39-ik gyalogezred Debrecenben állomásozó része ma visszaérkezik. Örömmel adhatunk hírt arról, hogy a fáradságos gyakorlatozás és a nagymeleg dacára a debreceni ezredbeli fiúk egészségi állapota kifogástalan és hangulata kitűnő.

* **Meggyilkolt postáslány.** A szatmár-megyei *Okér* községnek *Galba* András a levélhordója, aki, minthogy a községben nincs postahivatal, minden nap át szokott menni Mádra, hogy az ottani postáról elvigye a leveleket, *Galba* András azonban pár hét óta betegeskedik s ez időtől kezdve a tizennyolc éves *Eszter* nevű leánya végzi a postaszolgálatot. Hétfőn délben is elment a leány Mádra az érkező levelekért, de hiába várták esztig haza, nem érkezett meg. Este már nyugtalankodni kezdtek a hozzátartozói s tudakozódtak Mádron a leány felől, hol azt a választ kapták, hogy a leány még délután 3 órakor eltávozott. Másnap reggel megtalálták a szerencsétlen leány holttestét az út melletti kukoricaföldön. Ruházata teljesen össze volt szaggatva s hátul a nyakán több késdöfés volt, mely halálát okozta. A gyilkos, a mint ezt a helyszínen megterített vizsgálat megállapította, erőszakkal hurcolta be áldozatát a kukorica közé, ahol meggyilkolta s aztán a leveleket elrabolta. A gyilkost sikerült a csendőrségnek *Kluge* Frigyes nevű csavargó személyében kideríteni és elfogni. Ez az elvetemedett ember, amint azt ő maga is bevallotta, azt gondolta, hogy a postaszakban pénzeslevél is van s ezért ölte meg a leányt, hogy megrabolhassa. Az elrabolt leveleket összeszaggatta.

* **Sikkasztó könyvelő.** A szászsebesi rendőrség értesített a debreceni főkapitányságot, hogy *Thiess* Móric 34 éves könyvelő e hó 11-én 25 000 korona elcsikkasztása után onnan megszökött. A sikkasztó alacsony termetű ember, haja sötétbarna, bajusza, szakála vörös, rövidlátó s csipetűt hord.

* **A félkezi ügyész.** A lembergi Naprozod mulatságos epizódot közöl, amely Körber dr. osztrák miniszterelnök lembergi látogatása alkalmával történt. Amikor a miniszterelnöknek bemutatták az igazságügyi tisztviselőket, Körber dr.-nak feltűnt, hogy Heyderer lembergi főügyésznek jobb keze fel van kötve. A miniszterelnök résztvevő hangon megkérdezte a főügyészt: Mi a baja a karjának? — Ő felsége születése napján véletlenül megsérültem s azért van felkötve a karom, felelte a főügyész. És ez nem akadályozza a munkájában, kérdezte tovább Körber. Legkevésbé sem kegyelmes uram, a Naprozod megjegyzi a beszélgetéshez, hogy Heyderer éppen azon a napon öt lembergi ujságot konfiskált, mert ő, aki réme a lembergi szerkesztőknek, félkézzel is vigan koboza el tovább az ujságokat.

* **Földrajzi versek.** Egy néptanítónak Szolnokmegyeről szóló s az elemi iskola harmadik osztályu tanulói számára írt földrajz-könyvében többek közt ilyen ismeretterjesztő földrajz vers is van:

Viz, viz, viz,
Nincsen olyan viz,
Mint a Tisza viz,
Harcosa potyka lakik benne,
Szép menyecske fürdik benne.

Csinos versike Csakhogy az a kár, hogy a gyermek nem tanul benne semmi pikantériát. Ilyeneket kellett volna írni a tanító urnak:

Fa, fa, fa,
Édes kis pofa,
Ugy virágozik, mint a rózsza,
Ugyan szakíts egyet róla.
Cupp!

Lomb, lomb, lomb,
Fogamban a blomb.
Mégis fáj a kisasszonyra
Jöjjön fel az ablakomba,
Hopp!

Nyár, nyár, nyár!
Automobil vár,
Édes Lujzám, gyere velem
Ha kell benzines szerelem.
Töff!

* **B budapesti egyetem évnyitó ünnepe.** A budapesti tudomány egyetemnek tegnap volt az ünnepélyes megnyitása, mely d. e. 10 órakor az egyetem templomában dr. *Steinberger* Ferenc által tartott mise alatt mondott *Veni Sancté*-val vette kezdetét. Mise után az egyetem dísztermében gyűltek össze a tanárok és a hallgatók. Megjelent *Berzeviay* Albert kultuszminiszter, *Szász* Károly *Goposa* László osztálytanácsosokkal, *Láng* Lajos volt keresk. miniszter, *Kanovits* Mór és *Várady* Árpád püspökök, *Krizsán* Mihály pápai kamarás, valamint számos képviselő és egyetemi tanár. Az ifjúság a karzatokat töltötte meg. Tizenegy órakor foglalta el helyét az egyetem tanácsa. Az ünnepélyt *Heinrich* Gusztáv lelépő rektor nyitotta meg, beszámolván a rektorsága alatt történt nevezetesebb eseményekről.

Lelkes éljenzés hangzott fel beszéde végeztével. A lelépő rektor ezután a hagyományos formákhoz híven rektori jelvényét, az aranyláncot az új rektor nyakába tette s ugyanezt tették a lelépő dékánok. Az aktust harsogó éljen kísérte, mely fokozódott, mikor az új tanács elfoglalta a réginek helyét. Az új tanács tagjai: *Demkó* György dr. rektor, *Kiss* János dr. hittudományi, *Szentmiklósi* Márton dr. jogtudományi, *Genersieh* Antal dr. orvoskari és *Lóczy* Lajos dr. bölcsészeti dékán.

Az éljenzés végével *Demkó* György dr. rektor tartotta meg székfoglaló értekezését az emberi szabadságról, melynek záró szavaiban az ifjúságot buzdította a kötelesség becsülettel teljesítésére, vallásosságra, hazaszeretetre s végül arra hogy ne politizáljanak. A lelkes éljennel fogadott beszéd után még *Kiss* János dr. hittudományi dékán intézett beszédet az ifjúsághoz.

Ezzel az ünnepség véget ért.

* **Letartóztatott kéregető.** Hegedüs Istvánné szül. *Gazdag* Juliánnát néhány nappal ezelőtt bocsátották ki a fogházból, a hova kéregetés miatt került. Tegnap ismét kéregetésen kapták és föl vitték a bűnügyi osztályhoz, hol lecsukták.

* **Veszedelemes kutya.** *Kozák* Ferenc *Bercsényi* utcai lakos kutya

az utcán *Mészáros* Bálint Lajos nevű iskolás fiát megharapta. A gyereket megvizsgáltatják, hogy a kutya nem volt-e veszett. A hamis kutyát tartó *Kozák* feljelentették.

LETZTER JÓZSEF fényképészeti festészeti és fényképnagyítási műterme *Piac-utca* 44. dr. *Ujfalussy*-ház. Allandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kirakásban.

x **Iskolai idényre** fiu kalapok, sapkák, ingek és nyakkendők feltűnő olcsón **Feketénél.**

Nyakkendő ujdonságok 1 koronátó lejjebb **Feketénél**

Ma este az *Arany Bika* kávéházban *Rácz* Károly zenekara játszik.

A japán-orosz háború.

A mandzsúriai harcterről.

Berlin, szeptember 15.

Pátervárról jelentik a *Berliner Tageblatt*-nak, hogy *Nemriovics* *Domszenko* egy elkésve érkezett távirata igen érdekes részleteket közöl *Kuropatkin*nak ama harcáról, amelyek szeptember elejére esnek. Kiderül ezekből a jelentésekből is, hogy milyen halvéget kísérte az orosz főhadvezér összes stratégiai terveit. *Kuropatkin* — e jelentés szerint — arra gondolt, hogy gyors és ügyes manőverrel *Kurokit* észak felől körülzárja és megsemmisíti. Pontos jelentéseket kapott hogy a japánok ponton-hidat vertek a *Taishiho* folyón és hadaikat a *Héna*—*Indupudse*-uton állították fel. Az volt a célja *Kuropatkin*nak, hogy a japán déli sereget mindenáron feltartóztassa és ezért — miután az oroszok a hegyi ösvényekről előkerültek — harcba elegendtek a japánokkal. *Kuropatkin* szeptember 1-én megérkezett a pozíciókhoz, amelyeket sziklás tömbök védtek. Ezek mögött nagy siklás terült el. E pozíciók kulesa egy nagy sziklatömb volt. *Kuropatkin* parancsot adott, hogy a sziklatömb nyergét szállják meg s intézkedéseket tett a csata megkezdésére. Halálos esőnd volt köröskörül. A nap égetően sütött. Ekkor japán ágyudörgés hangzott át *Jantaj* felől és este már a *Jantaji* szénbányák lángban álltak. — Szeptember másodikán *Kuropatkin* egy japán divíziót erőlyesen akart megtámadni, hogy visszavonulásra kényszerítse. A nap az oroszokra kedvezően kezdődött. Sok veszteséget szenvedtek, de ugyanannyi veszteséget okoztak az ellenségnek. De *Orow* tábornok megsebesült és átadta a parancsnokságot. Helyettesének a lova megbokrosodott és így parancsnok és kipurált vezető hiányában *Kuropatkin* a célját nem érthette el. A stratégiai eredmény nem következett be s az oroszoknak vissza kellett vonulniok.

London, szeptember 15.

A *Reuter* ügynökség jelenti *Peking*-ből, hogy *Kinának* sürgős szüksége van pénzre a hadseregbeli ujitások létesítésére. Ennek alapja az hogy kielégítő haderő felett akarnak rendelkezni, hogy *Mandzsúrországot* kdlő számu megszálló csapatokkal láthassák el és ezt a területet megvédelmezhessek, ha *Japán* visszaadja *Kinának* és hogy azt kívánják

hogyan ellenállhassanak a Kína felosztására vonatkozó tervnek, melyet esetleg a háború befejezése után terjeszthetnének elő s amelyről Kína nagyon fél.

London, szept. 15.

A japánok az egész vonalon előre haladnak. Liaojangtól Foentaig a vasut vonal is helyre van már állítva s odáig a csapatokat vasúton szállítják. Az Inkauban partraszállított csapatokat is egyenesen odaviszik. — Inkauba vasuti kocsikat is hoztak. Egyre érkeznek csapat szállító halyók. — Allítólag mintegy 30—40 ezer főnyi újabb csapat-erősítések érkeznek. A japánok már erősen megközelítették Mukdent és nem valami nagy harcra valóban fejlődtek ki. Lovas-örjáratuk már összerakták az oroszokéival. Kuroki élelmiszerek hiánya miatt sürgős rendelkezést kért ez irányban Oyama tábornoktól. A japánok egy Csifun keresztül érkezett jelentés szerint nagy szállítmányokat küldtek Szachalin szigetére és a Kamcsatka félszigetére. Ugy látszik, hogy a háború teljes erővel a részeken is megindul.

Port Arthur ostroma.

Pétervár, szept. 15.

Port-Arthur helyőrsége teljes nyugalommal védi a várt. Hangulata nem változott meg. A vár kétségbeejtő helyzetéről szóló hírek, valótlanok. Sem élelmi szerekben, sem hadiszerekben nincs hiány. A harcok most még nagyobb erővel indulnak meg, ennek tudatában van a helyőrség, mert látja a japánok óriási készülődését. Itt még vannak győződve, hogy a port-arturi helyőrség tisztességgel fogja megvédeni a cár lobogóját.

Berlin, szept. 15.

Port-Arthur parancsnokáról a „Berliner Lokalanzeiger“-nek igen érdekes dolgokat jelentenek. Eszerint Stösszel tábornok oly élénk tevékenységet fejt ki, mintha sohasem aludna. Vannak, akik azt hiszik, hogy nem is alszik soha. — Minderhol találkozni lehet vele és mindig friss, gyors és jókedvű.

— Hisz pontásan mennek a dolgok fiúk — mondogatja. — A japánok kiéheztethetnek bennünket, de mi denesetre félesztendeig el fog tartani. — Lisztünk, teánk, municiónk van bőviben, de konzervünk és cigarettánk aránylag kevés. Csak bátorság. — Minden jóra fordul még.

A japánok derékasan tudnak szembe nézni a halállal. Sokszor előfordul, hogy a legerősebb tüzből állnak és egyszerűen lelövetik magukat. Egészen fiatal emberek — 17-18 évesek — úgy néznek farkasszemmel a halállal, mintha óhajtanának meghalni. Port-Arthurban a tiszték megvannak győződve arról, hogy a japánok eddig legalább 25.000 embert veszítettek. Az orosz helyőrség 34.000 emberből áll a tengerészek kivételével.

SZÍNHÁZ.

Színházi jelentés.

A debreceni színház igazgatója már kiadta az őszi-téli évszakról előzetes színházi jelentését.

Minden úgy megy, mint a hogy eddig megszoktuk. Hordozzák szét a városban házról házra a színes jelentéseket, a boltokban is kifüggesztik, a hirdető oszlopokra is kiragasztják.

A jelentés tartalma szintén a régi csapáson jár. Az igazgatónak van szerencsése társulata névsorát, valamint a városi színház munkatervét bemutatni.

A névsor többé kevésbé ismeretes. Mindössze egy új nevet találunk benne. Pataki Béla helyére Somlay Artur jön.

Van azután a jelentésben szó a bérleti feltételekről és egyéb hasznos üzleti tudnivalókról.

De a mi a zöld lepedő elején ígért munkatervet illeti, sajnos, a városi színház munkatervét sehol se találjuk.

Felsorolja ugyan a jelentés az ezen idényben színterülethez új és régi darabokat. De annyira járatlanoknak vagy gyengeelméjűeknek tán még se tartja Makó azokat, akiknek ez a jelentés szól, hogy feltegye róluk, hogy ezt a könyvtári leltárt munkaterv gyanánt elfogadják.

Mielőtt ez a jelentés kezünkbe került, láttuk és olvastuk a szegedi, a temesvári, a kassai, a nagyváradai előzetes színházi jelentést. Azok mind határozott, világos művészi munkatervet mutatnak be. Megmondják, mire készül a társulat, melyek az új darabjai, minő irodalmi sorozatokat, művészi és nemzeti szempontból érdekes előadásokat kap a közönség.

Szóval tiszta képét adják a jelentések a jövő tervezetének.

Ezzel szemben 145 szindarab címének sivar felsorolása, a mit másoló díjnok is elvégezhet, — ez lenne a debreceni színház hét hónapra szóló munkaterve? Valóban elszomorító! Ennyire lebecsüli a debreceni közönség izlését, műveltségét, igényeit az igazgató ur?

No de vigasztalódjunk! Annál vastagabb betűkkel hirdeti a jelentés, hogy a színlapbérlet összege, egész évadra 3 korona, egyszerre és előre fizetendő.

Fizessünk elő tehát a színlapra és 3 koronáért megtudjuk, hogy a Makó-féle könyvtár felsorolt és színterülethez 145 darabja közül mi fog színterülethez kerülni?

— (A debreceni színtársulat.) A debreceni színtársulat személyezte az előzetes színházi jelentés szerint október 1-től 1905. virágvasárnapig a következők:

I. Ügyvezetőség:

Makó Lajos, igazgató és főrendező. Szabó Károly, titkár. Huber Miksa, karnagy. Krémer Jenő, rendező. Faragó Odön, rendező. Szalay Károly, ügyelő. Koronkay Róza, sugó. Makó Aranka, főpénztáros. Oroszné Ilona, pénztáros.

II. Előadó személyzet.

Hölgyek: Sugár Aranka népszínmű és coloratur énekesnő. Rózsa Lili, soubrette énekesnő. Krémerné, énekesnő. RományiMária, énekesnő. Püspöki Róza, segéd énekesnő. Ebergényiné Amália, drámai anya. Arday Ida, vígjátéki anya. Havasi Szidi, komikus anya. Jeszenszkyne Irén, hősnő. Menszáros Margit, szende. Hahnel Aranka, soubrette és társalgási.

Szabó Irma, naiva. Kovács Gizella, segéd naiva. Német Eszti, Tordai Etel, táncosnők.

Urak: Palágyi Lajos, hősszerelmes és jellemszínész. Krémer Jenő burleszk komikus. Csontos Gyula lyrai szerelmes. Iványi Antal sáheder színész és énekes. Somlai Arthur, bonvivant. Szalay Károly, színész. Sebestyén Géza, apa- és jellemszínész. Faragó Odön, jellem-komikus és operett buffó. Csiky László, drámai apa. Makó Lajos, kedélyes apa. Szilágyi Aladár, buffó-komikus. Virágháti Lajos, tenor buffó. Karacs Imre, tenorista. Mezei Andor, baritonista. Nagy János, szerelmes színész. Szabó Gyulaska, gyermekszereplő. Magasházi János, segéd baritonista.

III. Segéd-személyzet.

Erdélyi Lili, Térey Ilonka, Molnár Aranka. Gerőfi Rózsi, Fenyő Józsa, Váradi Mariska, Szabó K.-né, V. Keresztélyi Flóra, Váradi Józsa, Csiky Lászlóné, Szilágyiné, Huber Juliska, Németh Eszti, Tordai Etel, Telekán Valér, Arday Árpád, Torkos Árpád, Gazdácska Lajos, Szabó Károly, Nagy József, R. Nagy Gyula, Paksi Sándor, Kolozsvári Albert, Róna Valér, Lejtényi Jenő, Rózsa Jenő, Magasházy János.

Zenekar: A 39 ik számú csász. és kir. gyalogezred zenekara. (28. zenészszer.) Műszaki felügyelő és festő: Gyöngyösi Viktor. Színházi fodrász: Martinyi Lajos 3 segéddel. Dizmester: Takács István 12 segéddel. Szeretárnok: Kerek István 4 segéddel. Főrubatárnok: Orosz Dezső 2 segéddel. Fővilágító: Török József 1 segéddel. Szondi János színházi szolgálja és 24 jegyszedő.

— (Színházi bérlet.) A színház igazgató előzetes színházi jelentése szerint a bérleti feltételek a következők:

1. Családi páholy 180 előadásra 1440 korona, 120 előadásra 960 korona, 60 előadásra 480 korona.

2. Földszinti és I. emeleti páholy 180 estére 1080 korona, 120 estére 720 és 60 estére 360 korona.

3. Másodemeleti páholy minden esti előadásra 900 kor. 180 estére 720 kor. 120 estére 480 kor., 60 estére 240 korona.

4. Támlásszék az 1—7-ik sorban minden estére 360, 180 estére 288, 120 estére 192 és 60 estére 96 korona.

5. Támlásszék a 7—12-ik sorban minden estére 300, 180 estére 240, 120 estére 160 és 60 estére 80 korona.

6. Támlásszék a 12—17-ik sorban minden estére 250, 180 estére 192, 120 estére 128 és 60 estére 64 korona.

7. Emeleti zártzék I. sor minden estére 170, 180 estére 140, 120 estére 90 és 60 estére 46 korona.

A színlap bérlete egész évadra 3 korona.

A régi bérlek előjogai szept. 20-tól 28-ig maradnak épségben.

A színházi pénztár szept. 20-tól kezdve minden nap d. e. 9—12-ig és d. u. 3—5-ig lesz nyitva.

TÁVIRATOK.

A cár és Vilmos császár.

Krakkó, szeptember 15. A cár legközelebb Skiernievicebe utazik, ahol találkozni fog Vilmos császárral. A találkozásnak nagy politikai fontosságot tulajdonítanak. Kétségtelenül a béke közvetítés eszméje kerül felszínre.

A léghalyó sebesültjei.

Székesfehérvár. szept. 11. A hajmáskéri katonai léghajóállomáson szélvihar által földhözvágott kilenc katona közül egy meghalt, hat sebesült már túl van az életveszélyen és remélik, hogy a két súlyosabban sebesült is felépül, akiknek sebesülése első pillanatban halálosnak látszott.

Felhőszakadás Pécsen.

Pécs, szept. Ma délután rettenetes felhőszakadás volt. A mélyebb u'cákban a víz behatolt a pincékbe és a földszinti lakásokba. Egy fiút a víz elsodort és megfullasztott. Egy külvárosi ház összedőlt.

Megszökött tanár.

Prága, szept. Halava dr. kereskedelmi akadémiai tanár kétszáz ezer korona adósság hátrahagyásával megszökött.

Elítélt rablőgyilkos.

Budapest, szept. 15. Vledutz Győző, aki Nagy István vak kintornás vezetője volt és a vakot kirabolta és meggyilkolta, a pestvidéki törvényszék négy napi tárgyalás után tizenkét évi fegyházra ítélte.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 15. Buzakinát mérsékelt, vételkedv korlátolt. Lányra irányzat mellett 20,000 métermázsra került forgalomba 12 és fél fillérig olcsóbb árakon. Egyébb gabonanemek 5-10 fillérral olcsóbbak. Idő: borus.

DONOGÁN és SOMOSSY

Kunz József és Tsa utóda cégnél,
Debrecen, Kistemplombazár.

Az iskola idény kezdetével ajánlják kitűnő minőségű
fiú és leány fehérneműket

harisnya, kötények, matracok, paplanok stb. stb. nagy raktárát.
Intézetbeli növendékeknek előírás szerint.

Határozott árak!

Autonom—Orth. izraelita hitközség Debrecen
508—1904. sz.

Pályázati hirdetés.

A debreceni autonom orthodox izraelita hitközségnél betöltendő a hitközségi járandóságok beszedésére nyitott pénzeszedői állás. A pályázati feltételek a hitközség jegyzőségi hivatalában tekinthetők meg.

Stark Ignác hitközségi elnökhez címzett pályázati kérvények a f. hó 23-ig nyújtandók be. Késsőbb érkezett kérvények nem vétendők figyelembe. A megválasztott köteles állását a f. évi október hó 2-án elfoglalni.

Debrecen. 1904. szept. hó 13. án.

Klein Márton, hitk. jegyző
Stark Ignác, hitk. elnök

Magyar királyi államvasutak Igazgatóság
159357—sz. D.

Hirdetmény.

(Reexpeditionális Kedvezmény a szatmár—németi termény és áru-raktár részére.)

A szatmár—vármegyei takarékpénztár részvénytársaság által

Szatmár—Németi állomással vágyönyösszektetéssel bíró nyilvános áru-raktár részére szállítandó és az áru-raktár által 12 hónapon belül továbbítandó kocsirakományi gabona—hüvelyes,—olajmag,—olajpogácsa,—olajpogácsaliszt és őrlemény.

Küldemények—után, 100 kgkint 3 fillérnyi mérsékelt reexpeditionális illeték felszámítása és a díjszabás I. részéhez tartozó I. főggelékhez megállapított határozmányok melyeknek forgalma a fennálló irányítási szabályok szerint egészben v. részben Szatmár—Németin át vezetik. a reexpeditis kedvezménye a m. hir. államvasutak helyi forgalmában és a magyar—vasuti kötelek forgalomban engedélyeztetik.

Budapest, 1904. szeptember 11

A magyar királyi államvasutak igazgatósága a részes vasutak nevében is.

Utánnyomás nem díjazatik

Rohitsi Stiria forrás

gyógyviz, orvosilag ajánlva gyomor, daganat, vesebaj, fej, gyomorfájás, cukorhaj, elhízás, máj-baj ellen.

— Kitűnő eredmények! —

Hoffmann Józsefnél,
Budapest, Bathory-utca 8.

Hajdusági Bajuszpedrő.

Szép bajusz

nyerhető a híres Hajdusági bajuszpedrő használata által, mely legjobb az összes bajuszpedrő készítmények között. A bajuszt nem törí, nem tépi, mindig szép állásban tartja és soha nem keményedik meg.

Egy doboz 50 fill.

Kapható:

Dr. Rotzinek V. Emil utóda

Grósz Nagy Ferenc
gyógyszeresnél
DEBRECEN, Kossuth-utca 8. szám.
Valamint Tóth Béla gyógyszer-tárában

„MAYER” gépgyár

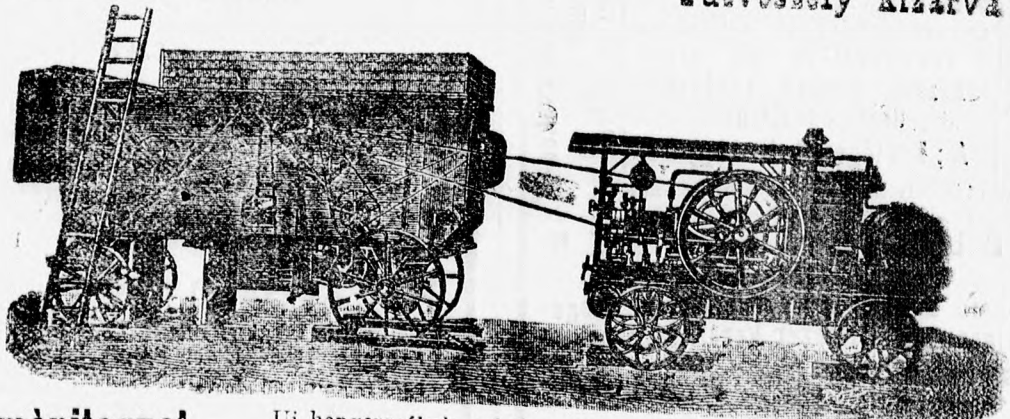
vas és fémöntöde részvénytársaság SZOMBATHELY.

Raktár: Budapest, V. Lipót-körut 15.

Készít mindennemű

Gazdasági gépeket, kitanó szerkezetű Benzin- és szivő-gázmotorokat 1-50 lóerőig.

Benzin-motoros cséplőkészletek
Legolcsóbb üzem! Tűzvészély kizárva

Malomépítészeti Különlegesség
Osborne D. M.-féle

Új hengerek, minden e szakmába vágó gép gyártása. Telj e műalmi berendezések. Legújabb szekezetű osaváros és szabad. kir. víznyomású bor-satók. világhírű amerikai arató és kaszál gépek magyarországi kizárólagos képviselősege.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. * Kivantra ingyen és bérmentve külön költségvetést ingyen

Süteményhez kitünő
kókusz zsír
kapható

Kóhn Henrik

fűszerkereskedésében,

Debrecen, Gróf Dégenfeld tár.

Эрзсэбэт Киралыне Сорсжэгүк

kerestetnek, kik az ujonnan kibocsátott
Erzsébet királyné sorsjegyek

törvényesen kiállított részleteinek eladásával foglalkozni akarnak.

Magas jutalék és jutalomdíj:

Sikeres működésnél esetleg havifizetés!
Anyag miatt forduljanak

Dirnfeld Testvérek bankházához
Tüdő-utca 4.
Budapest

A FÖLDES-féle Margiteréme legjobb a világon. Hatása csodás.

Legkitünőbb a nap és nőiszsépség

lérésére, tökéletesítésére és fenntartására legkitünőbb és megbízhatóbb a vegyiszta teljesen ártalmatlan

szél befolyása ellen sem higanyt, sem ólmot nem tartalmaz a zsírintes közkedvelt

FÖLDES-féle Margit Crème

Ezen világhírű arckenőcs pár nap alatt eltávolítja a szepplőm ajfoltof, pattanást, bőrrákát, (Mitesser) és minden más bőrbaját. Kiszimítja a ráncokat és az arcot, fehérré, simává varázsolja üdít és fiatalít.

A: Kis légegy 1 k. nagy 2 k.

Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes küldése után küldi a készítő

FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARAD.

Kapható minden gyógyszertárban, drogeriában és illatszert-kereskedésben.

Kiváló toilett-cikkek:

Margit-hőlgypor (3 színben) K. 1-20
Margit-szappan 70 f.
Margit-fogpép 1.-K. (Zahnpaste)
Margit-arc víz 1.-K.

Főraktár:
Földes Kelemen
gyógyszerész
ARAD.

Hölgyek részére nélkülözhetetlen!
Legjobb szépség

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára,

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára
Keil-féle fehér „Glasur“ fénymáz 45 kr.
Keil-féle arany fénymáz képkereteknek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

BORSOS KATA cégénél, **DEBRECEN.**

SPECIALISA

sérvkötőkben

Keleti-féle legújabb cs. és kir. szab. sérvkötő pneumatikus gummi-pellotával, a legtekélyesebb a maga nemében. Nem csuszlik, nem okoz kellemetlen nyomást és rendkívül kitünő fekvése által felülmul minden más gyártmány.

Arak:

Egyoldalu — 12 korona.

Ujdonság! Kétoldalu — 24 korona.
Cs. és kir. szab. Keleti-féle „Gummi-sérvkötő“

szarvasbőr védővel és biztonsági övvel különösen gyenge és nyomást nem kedvelő egyéneknek kitünő szolgálatot tesz, éjjeli használatra melegen ajánlható

Ara: Egyoldalu 10 korona. — Kétoldalu 20 korona.

Sérvkötők valódi angol acél rugóval egyszerű de igen szilárd és tartós kivitelben! Arak 6—8—10 korona.

Testgyógyászati gyáramban teljes jótállás és legjutányosabb árak mellett készülnek továbbá műlábak és műkezek amputáltak részére.

Műlábak és műkezek amputáltak részére.

Járó és támgépek, csomb-, térd- és bokaizület gyúladásnál stb. **Haskötők,** gyomorhaj, vándorvese, köldöksérv és lógó has ellen 7—24 koronáig.

Havibajkötők 5—11 koronáig, Gumigörcsér harisnyák, 3—15 koronáig, heretartók, 0,50—4 koronáig (Suspensor) stb.

Legújabb szerkezetű

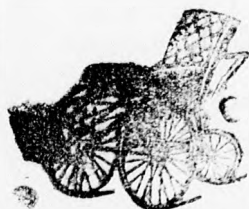
Betegtoló-kocsik és székek

lábhadcsók és rokkantak számára elismert legjobb minőség, eredeti gyári árak mellett!

Ujdonság

Igen célszerű

Cs. és ko. sz. szagtalan higiénikus szobaürszék (set) legmentesen zárható fedéllel

sejt papír-tartók, eredeti angol klotetpapíros, higiénikus köpöcsészék, irrigátorok, feoskenő gőmlők, inhaláló-gépek, póscsapok (katheter) valamint a betegápoláshoz és betegkényelemhez való összes cikkek gyári raktára.

Fontos céplőgéptulajdonosok részére! **Mentőszekrények első segélyhez,** legújabb miniszteri előírás szerint.

Gummi! Valódi francia óvszer-különlegességek eredeti párisi csomagolásban Orvosnagajánlva! Feltétlen biztos és ártalmatlan Arak Gummi 2—12 koronáig. Háthólyag 6—12 koronáig.

Női óvszerek (Pessarium oclusivum) Mensinga tanár új módszere szeriut, több mint 100-szor használatra. Orvosi rendeletre adatik ki. Ára kor. 3—5. Bevezető készülék hozzá kor. 3.— Női biztonsági szivacs, ára tucatonként kor. 4—12. **Legújabb** 1903—4. évi körülbelül 3000 diszes **Uj! Auto Vaginal Spray! Uj!** brát tartalmazó árjegyzéket titoktartás mellett a legbiztosabb és leghényelmesebb női különlegesség, ára kor. 15.—

Keleti J., műszergyáros Budapest, IV. Koronahereg-u. 17.

(a főtisztelendő Servita-rend zárda-palotában.)

Gyár: Központi városbáz.

Alapítva 1878.

Figyelmeztetés! Ezen hirdetésre való vontakozással, továbbá ezen hirdetésben küldésével 20 kor. felüli bevásárlásnál — Gummiáraknál 20 szág zaléknyi kedvezményt nyújtok.